

Vård- och landskapsreformens ekonomiska verkningar på kommunerna

Kommunmarknaden, 14.9.2016
Kommunernas hus, Helsingfors

Sakkunnig Benjamin Strandberg, Finlands Kommunförbund

Fastslagna riktlinjer gällande finansieringen

- Uppgifternas **kostnader och inkomster överflyttas** till de nya landskapen (ca. 17,7 Md. euro i 2016 års nivå)
- **Beskattningssystemet förändras** så att en del av skatteintäkterna flyttas från kommunerna till staten
- **Social- och hälsovårdens statsandelar** överflyttas likaså till landskapen
 - » Staten finansierar landskapen med en **fast ersättning** som bestäms enligt antalet invånare (10 %) och deras behov (90 %)
 - » För att effektivera ekonomin kan staten dessutom tillämpa **hälso- och välfärdspolitiska mål och incitament**
- **Flerkanalsfinansieringen ska förenklas**, bl.a. slopas FPA-ersättningarna till den privata sektorn.
- Klientavgifterna får **inte höjas orimligt**.

Den totala skattegraden får inte stiga och skatt på arbete får inte skärpas på någon inkomstnivå

Konsekvenser för kommunerna

- **Kommunernas måste sänka sin skatteprocent som motsvarar den procentenhet som överförs till staten**
 - » Sänkning kommer att vara 12,3 % procentenheter → betyder att kommunernas skatteintäkter minskar med ca 11,8 md euro.
 - » Kommunernas statsandelar minskar med ca en tredjedel, alltså 5,9 md euro
- **Den kommunala inkomstskattesatsens höjning begränsas under åren 2020 och 2021**, så att skatten får höjas med högst 0,5 procentenheter/år
- Kommunernas andel av intäkterna av samfundsskatten sänks med 500 miljoner euro.

Kommunernas inkomster / statsandelar

Social- och hälsovård

Förskola- och grundläggande utbildning
Småbarnspedagogik
Bibliotek
Kulturtjänster
Tilläggsdelar, övriga avdrag & tillägg
mm..

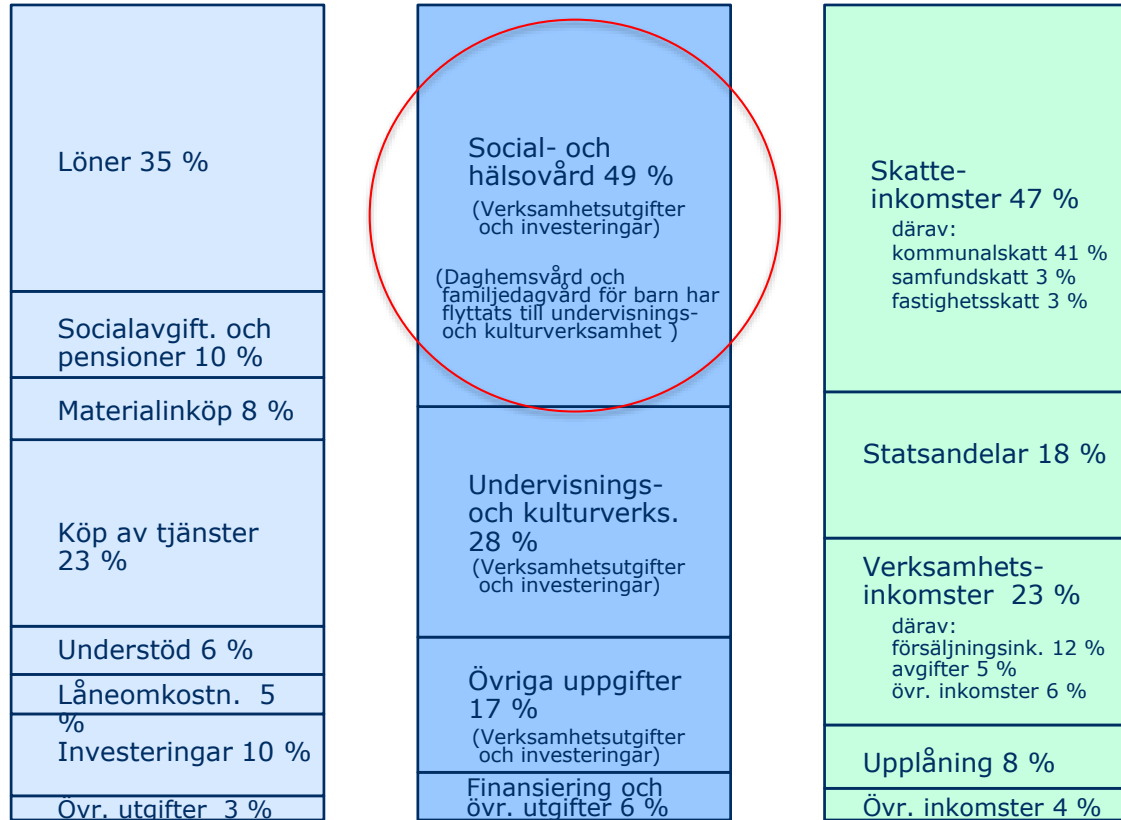
Gymnasie-/yrkesutbildning
Handikappsförhöjningar
Morgon- och eftermiddagsverksamhet
Konstinstitutioner
Invandrare – förberedande utb.
Motion, ungdom
Flexibel grundutbildning
Påbyggnadsundervisning

Efter reformen

Kommunernas inkomster / statsandelar

Kommunernas och samkommunernas ekonomi 2015

Kommunernas och samkommunernas beräknade externa inkomster och utgifter ca 45,9 md € enligt resultaträkning och finansieringskalkyl

Kommunernas och samkommunernas ekonomi nu och i framtiden

Uppskattning för år 2016

Löner 35 %	Social- och hälsovården 49 %, Ca. 23 md. €	Skatteinkomster 48 % varav: Kommunalsk. 41% Samfundssk. 3 % Fastighetsk 4 %
Övriga personalutg. 11 %	(verksamhetsutg. + investeringar)	
Materialinköp 8 %		
Köp av tjänster 23 %	Utbildning och kulturverks. 29 %, Ca. 13 mrd. €	Statsandelar 19 %
	(verksamhetsutg. + investeringar)	
Understöd 6 %	Övriga uppgifter 16 %, Ca. 7 mrd. €	Verksamhetsinkomster 23 %
Låneomkost. 6 %		
Investeringar 10 %	Finansier. mm 6 %	Låntagning 6 %
Övriga utg. 2 %		Övriga 4 %

Skiss av år 2019:
(inkl. landskapsreformen, grundläggande utkomststödets överflyttning till FPA, konkurrenskraftsavtalet)

Löner ca. 35 %	Utbildnings- och kulturverksamheten ca. 59 % Ca. 14 Md. euro	Skatteinkomster 47 % varav: Kommunalskatt 34 % Samfundsskatt 5 % Fastighetsskatt 8 %
Övr. pers.kostn. 9%	(verksamhetsutg. + investeringar)	Statsandelar 12 %
Materialinköp 7%		
Köp av tjänster 12%	Övriga uppgifter 29 %, ca. 7 Md. euro	Verksamhetsink. 26 %
Låneomkostn. 11 %		
Understöd 5 %	Finansiering av övr. Utgifter 12 %	Låntagning 8 %
Investeringar 17 %		Övriga 7 %
Övriga utg. 4 %		

Externa inkomster 45,8 Md. € och utgifter 45,7 Md. € enligt resultaträkningen och finansieringsanalysen

Externa utgifter och inkomster enligt resultaträkningen och finansieringsanalysen, ca. 23 Md. €

Kommunalekonomins inkomststruktur nu och efter reformen

	Nuvarande (2016)	Andel av skattefinansieringen	Efter överflyttningen	Andel av skattefinansieringen
Kommunalskatt	18,9 Md. €	61,4 %	7,7 Md. €	~58 %
Samfundsskatt	1,3 Md. €	4,2 %	0,8 Md. €	~6 %
Fasighetsskatt	1,7 Md. €	5,5 %	1,7 Md. €	~13 %
Skatteinkomster Totalt	21,9 Md. €	71,1 %	10,2 Md. €	77,3 %
Basservicens statsandelar	8,9 Md. €	28,9 %	3,0 Md. €	22,7 %
Skattefinansieringen Totalt	30,8 Md. €	100 %	13,2 Md. €	100 %

Grundläggande problem vid överförandet

- Skatteinkomsternas jämnstora minskning (12,3 %-enheter) orsakar en obalans mellan kostnaderna och inkomsterna i de uppgifter som överförs till landskapen
 - » I en del kommuner är de överflyttade **inkomsterna större än kostnaderna** för de uppgifter som överförs till landskapen
→ **Kommunen förlorar i förnyelsen**
 - » Motsvarandevis är i en del kommuner **kostnaderna betydligt större än inkomsterna** för de uppgifter som överförs
→ **Kommunen vinner i förnyelsen**
- **Kostnaderna skall överföras i de verkliga kostnadernas nivå - osäkerhet**

Utjämning och kommunernas kommande statsandelssystem

- Via det nya statsandelssystemet begränsas den kommunvisa skillnaden med **+/- 100 € per invånare under 4 års övergångstid** (systemändringens utjämning)
- Statsandelssystemets struktur bibehålls:
 - » Som **nytt kriterium främjande av välfärd och hälsa (HYTE)** som ersätter självförsörjningsgrad i fråga om arbetsplatser
 - » Gränserna för **utjämning på basis av** skatteinkomster kommer att ändras
 - » **Hälften av fastighetsskatteinkomsterna** kommer att inkluderas i utjämningsystemet
- Både **fördelarna och förlusterna** som uppgiftsöverföringen orsakar skall **begränsas symmeteriskt** (60 % - 60 %)

Kommunernas framtida finansiering skall garanteras

- **För övergångsperioden åren 2019-2023 tillämpas övergångsutjämningsar för att dämpa reformens kommunvisa verkningar**
 - » Finansieringen skall garanteras till samma nivå som innan reformen (2018)
 - » Fastän utjämningsmekanismerna är bestående, så ändras verksamhetsinkomster/-kostnaderna och övriga "normalt"
 - » *ifall kommunen har underskott före reformen flyttas dessa vidare*
- **Egendomsarrangemangen skall inte äventyra finansieringsprincipens förverkligande i kommunerna**
 - » Hur detta genomförs är ännu oklart
 - » Kommunerna hyr social- och hälsovårdens fastigheter till landskapen (3+1 år)
- **Inkomstskattesatsens kalkylerade förändringstryck** (höjning/sänkning) är noll vid ikraftträdandeåret och efter övergångsperioden under 1 % -enhet

Summa summarum: Vad vet vi nu och vad måste ännu utredas?

Klart

- Statlig finansiering till landskapen (tills vidare)
- Landskapen får allmänna statsandelar – inte öronmärkta
- Tillfällig finansieringslösning för kommunerna – övergångsutjämnings
- Social- och hälsovårdens statsandelar försvinner från kommunerna
- Kommunerna skall minska på kommunalskatten lika mycket

Oklart

- Skattetaket och dess verkningar för de enskilda kommunerna
- Kommunernas framtida statsandelssystem och dess beräkningsgrunder?
- Fastigheternas öde och verkningarna
- Finansieringsprincipen?
- Valfrihetens verkningar
- ...

TACK FÖR VISAT INTRESSE!

Benjamin Strandberg
Asiantuntija | Sakkunnig
Kuntatalous | Kommunalekonomi
Suomen Kuntaliitto ry | Finlands Kommunförbund rf
Toinen linja 14, 00530 Helsinki, Finland
+358 9 771 2082, +358 50 594 0603
Benjamin.Strandberg@kuntaliitto.fi
www.kunnat.net | www.kommunerna.net